

ЗАТВЕРДЖУЮ

**ректор Національного університету
«Одеська юридична академія»**

професор

Олег ТОДОЩАК

ВИСНОВОК

Національного університету «Одеська юридична академія» щодо дисертації Парфьонова Георгія Володимировича на тему «Документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» (тема дисертації затверджена Вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» 25 листопада 2024 року, протокол № 3)

Витяг

з протоколу засідання фахового семінару кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу Національного університету «Одеська юридична академія»

№ 5 від 07.11 2025 року

Присутні:

завідувач кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, д.ю.н., професор Голубєва Н.Ю.

професор кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, д.ю.н., професор Андронов І.В. – *науковий керівник*;

професор кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу д.ю.н., професор Волкова Н. В.;

доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, к. ю. н., доцент Бут І.О.;

доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, к. ю. н., доцент Дрогозюк К.Б.;

доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, к. ю. н., доцент Іліопол І.М.;

доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, д. філос. в галузі права Московчук Д.О.;

доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, к. ю. н., доцент Павлова Ю.С.;

доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, к. ю. н., доцент Полуніна О.О.;

доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, к. ю. н., доцент Полюк Ю.І.;

доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, к. ю. н.,
доцент Притуляк В.М.;

доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, к. ю. н.,
доцент Стоянова Т.А.;

доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, к. ю. н.,
доцент Цал-Цалко Ю.Ю.;

доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, к. ю. н.,
доцент Яніцька І.А.;

лаборантка кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу
Рабоча О.Ю.;

аспірант кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу
Парфьонов Г.В.

З присутніх 3 доктори юридичних наук, 10 кандидатів юридичних наук та 1 доктор філософії в галузі права – фахівці за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження Парфьонова Г.В. на тему «Документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями», поданого на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» щодо рекомендації до разового публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Слухали:

Доповідь здобувача ступеня вищої освіти доктора філософії Г.В. Парфьонова на тему «Документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями», поданої на здобуття вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми, визначив мету, завдання, методологію дисертаційного дослідження, охарактеризував його об'єкт та предмет, вказав основні наукові висновки та зазначив їх науково-теоретичну та практичну значимість, надав відомості щодо впровадження результатів дослідження.

Обґрунтовуючи вибір теми дисертаційного дослідження, здобувач зазначає, Діяльність державних та приватних виконавців є суворо формалізованою. У процесі примусового виконання рішень вони зобов'язані відображати усі юридично значимі дії (власні виконавчі дії, процесуальні дії сторін та інших учасників виконавчого провадження) та інші факти, що мають юридичне значення в процесі виконання рішень, у різних документах встановленої форми.

Процес документування юридичних фактів займає значну частину роботи виконавця та повинен бути здійснений ретельно, точно та у повній відповідності до вимог чинного законодавства. Адже від цього напряму залежить законність та ефективність примусового виконання рішення, а також впливає на перспективи оскарження рішень, дій та бездіяльності державного чи приватного виконавця в

судовому порядку, а державного виконавця – також в адміністративному порядку.

Проблеми, пов'язані з ефективним, а головне – своєчасним виконанням судових рішень, а також рішень інших органів та посадових осіб, на які неодноразово вказували міжнародні організації, науковці та практикуючі юристи, останнім часом лише загострилися та потребують вирішення. Наявні виклики зумовлюють необхідність проведення копійної роботи з удосконалення усіх напрямів роботи виконавців щодо примусового виконання рішень, зокрема, й роботи з документування юридичних фактів.

Крім того, розвиток потенціалу професії виконавця зумовлює необхідність запозичення іноземного позитивного досвіду щодо розширення повноважень виконавців, наділення їх правом здійснювати документування юридичних фактів не лише в процесі примусового виконання рішень, а й поза межами виконавчого провадження шляхом документальної фіксації юридично значимих фактів та оформлення актів про констатацію фактів на замовлення юридичних або фізичних осіб чи за дорученням суду з можливістю подальшого їх використання як доказів у судовому процесі.

Теоретичну основу дисертаційного дослідження склали праці таких знаних науковців та юристів-практиків як: І. В. Андронов, В. В. Баранкова, Ю. В. Білоусов, С. В. Васильєв, Н. Ю. Голубєва, М. С. Долинська, В. В. Комаров, Л. С. Малярчук, І. С. Мельник, В. М. Притуляк, О. С. Снідевич, І. Ю. Татулич, В. І. Тертишніков, О. І. Угриновська, С. Я. Фурса, Ю. С. Шемшученко, В. М. Шерстюк, М. Й. Штефан, С. В. Щербак та ін.

Також варто відмітити внесок закордонних авторів, серед яких: В. Camille, S. Dorol, R. Jokubauskas, H. Meidanis, M.-P. Mourre-Schreiber, M. Mousmouti, S. Racine, E. Silvestri, M. Sitkowski, J. Skawińska, M. Świerczyński, J. Uitdehaag, T. Van Canneyt, C. Verdure, та ін.

Водночас, незважаючи на наявність широкого кола наукових праць, присвячених діяльності державних та приватних виконавців, проблематика документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями, особливо її комплексний аналіз як в процесі примусового виконання рішень, так і поза виконавчим провадженням, не знайшла належного висвітлення вітчизняній юридичній науці, що зумовлює актуальність теми даного дисертаційного дослідження та її значущість для розвитку юридичної науки та практики.

Нормативну основу дисертаційного дослідження складають Конституція України, процесуальні кодекси, Закони України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016, «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» № 1403-VIII від 02.06.2016, інші закони та підзаконні нормативно-правові акти України, а також законодавчі акти іноземних, насамперед, європейських країн.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема наукового дослідження відповідає науково-дослідному плану кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу Національного університету «Одеська юридична академія» «Захист прав людини в порядку цивільного судочинства в цифрову еру» на 2021-2025 рр., що є складовою частиною плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична

академія» «Правове та соціальне життя людини в людиноцентристському вимірі в цифрову еру» на 2021–2025 рр. (державний реєстраційний номер 0122U000266).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є визначення підстав та порядку документування державними та приватними виконавцями юридичних фактів в процесі примусового виконання рішень, а також поза виконавчим провадженням.

Для досягнення мети було поставлено такі завдання: встановити сутність та значення документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями; дослідити процес цифровізації документування у виконавчому провадженні; окреслити види юридичних фактів, що підлягають документуванню державними та приватними виконавцями; проаналізувати порядок документування виконавцями правомірних дій та рішень учасників виконавчого провадження; охарактеризувати особливості документування виконавцями правопорушень у виконавчому провадженні; проаналізувати перспективи запозичення в Україні досвіду європейських виконавців щодо документування юридичних фактів поза виконавчим провадженням; сформулювати пропозиції щодо вдосконалення положень українського законодавства, що регулює діяльність державних та приватних виконавців, з метою наділення їх повноваженнями здійснювати документування юридичних фактів поза виконавчим провадженням шляхом оформлення актів про констатацію фактів.

Об'єктом дослідження виступають суспільні відносини, що виникають в процесі здійснення державними та приватними виконавцями повноважень із документування юридичних фактів.

Предметом дослідження є документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями.

Методи дослідження. В процесі роботи над дисертацією було використано філософський (фундаментальний), загальнонауковий та спеціальний (спеціально-юридичний) рівні методології наукового дослідження.

Так, діалектичний метод дозволив дослідити процесуально-правові явища у їх розвитку, відслідковувати зміни у правовому регулюванні порядку документування юридичних фактів, відшукати напрями пристосування вітчизняної юридичної, зокрема, виконавчої практики до цих змін, з метою її поступового вдосконалення (розділи 1, 2, 3 та 4 дисертації).

Емпіричним підґрунтям даного дисертаційного дослідження є, насамперед, особистий досвід дисертанта, набутий в процесі роботи на різних посадах у державній виконавчій службі та приватним виконавцем. Крім того, практичні аспекти теми дисертаційного дослідження розглядалися на основі аналізу матеріалів судової практики, а також досвіду вітчизняних і закордонних колег-виконавців (розділи 2, 3 та 4 дисертації).

Застосування методів аналізу і синтезу дозволило, наприклад, виявити складові елементи процедури документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями, дослідити складові частини юридичних документів, у яких підлягають фіксуванню ті чи інші юридичні факти, сформулювати («синтезувати») нові поняття. Результатом синтезу стало, наприклад, виведення

дефініцій «документування юридичного факту», «документування прав та обов'язків» та ін. (розділи 2, 3 та 4 дисертації).

На основі використання методів індукції та дедукції було досліджено, як саме проводиться аналіз певних юридичних фактів, які спостерігає виконавець у процесі своєї роботи. На основі практичного досвіду виконавця, отриманого в процесі документування юридичних фактів, можуть бути зроблені висновки в цілому щодо існуючого стану правового регулювання процесу документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями, встановлено недоліки та можливі шляхи вдосконалення як правових норм так і практичних підходів до такого документування. Дедуктивний метод, навпаки, передбачає прийняття за основу певного узагальнення, наукової теорії та її перевірку на практиці через експерименти чи конкретні практичні кейси (розділи 3 та 4 дисертації).

Через використання системного методу було здійснено дослідження виконавчого провадження як цілісної та впорядкованої системи послідовно вчинюваних виконавчих дій державних та приватних виконавців, а також процесуальних дій інших учасників виконавчого провадження, в першу чергу – сторін (боржника та стягувача) (розділ 3 дисертації).

За допомогою формально-юридичного (формально-догматичного) методу було здійснено аналіз норм чинного законодавства України, а також законодавства інших країн, що регулюють діяльність державних та приватних виконавців (розділи 2, 3 та 4 дисертації).

Герменевтичний метод було використано в процесі аналізу юридичних текстів (законів, підзаконних нормативно-правових актів, матеріалів судової практики) (розділи 2, 3 та 4 дисертації).

Застосування порівняльно-правового методу було здійснено з метою оцінювання перспектив запозичення найбільш передових та вдалих досягнень закордонного права та юридичної практики, гармонізації вітчизняного законодавства до законодавства розвинених країн Європи та законодавства Європейського Союзу, враховуючи, при цьому, конкретні економічні, політичні, культурні, соціальні та інші умови, під впливом яких вони сформувались та функціонують (розділи 3 та 4 дисертації).

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертація є першим в Україні комплексним науковим дослідженням, присвяченим аналізу процедури документування державними та приватними виконавцями юридичних фактів, що здійснюється як в процесі примусового виконання судових рішень та рішень інших органів та посадових осіб, так і поза виконавчим провадженням, проведеним на замовлення фізичних чи юридичних осіб або за дорученням суду.

В результаті наукового дослідження одержані такі висновки та результати, що мають наукову новизну:

Вперше:

сформульовано визначення поняття «документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями», під яким слід розуміти створення виконавцем в процесі здійснення виконавчого провадження або поза ним документу встановленої форми, у якому фіксується конкретний факт, що має

юридичне значення, тобто створює, змінює або припиняє права та/чи обов'язки для певної особи (осіб);

запропоновано поділяти документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями на те, що здійснюється у виконавчому провадженні, та те, що здійснюється поза виконавчим провадженням. Під документуванням юридичних фактів у виконавчому провадженні слід розуміти створення державним чи приватним виконавцем документу встановленої форми, у якому фіксується конкретний факт, що має юридичне значення для виконавчого процесу, тобто створює, змінює або припиняє права та/чи обов'язки для сторони виконавчого провадження або іншої особи. Документування юридичних фактів поза виконавчим провадженням – це оформлення державним чи приватним виконавцем на замовлення фізичної чи юридичної особи або за дорученням суду певного документу, в якому зафіксовано певний юридичний факт у тому вигляді, як він існує на певний момент часу. Створений в результаті цього юридичний документ має юридичну силу та може бути використаний як доказ у суді;

окреслено коло юридичних фактів, що підлягають документуванню державними та приватними виконавцями у виконавчому провадженні, до яких належать такі чотири основні групи: 1) виконавчі дії (рішення) державних та приватних виконавців, 2) процесуальні дії сторін виконавчого провадження, 3) дії (бездіяльність) сторін виконавчого провадження щодо реалізації приписів рішення, яке підлягає примусовому виконанню, 4) інші обставини, що мають юридичне значення для виконавчого провадження, тобто впливають на виникнення, зміну або припинення прав та обов'язків їх учасників, а також на розвиток виконавчого провадження в цілому;

стверджується, що в процесі здійснення примусового виконання рішень державні та приватні виконавці повинні документувати загальні та спеціальні юридичні факти. До загальних юридичних фактів належать виконавчі дії та інші юридично значимі дії чи обставини, які відбуваються (або можуть відбутись) у кожного виконавчому провадженні згідно загальних правил виконавчого процесу. До спеціальних юридичних фактів слід віднести виконавчі дії та інші юридично значимі дії чи обставини, які властиві лише для окремих категорій справ виконавчого провадження;

обґрунтовано необхідність закріплення в українському законодавстві правових норм, що наділяють державних та приватних виконавців повноваженнями здійснювати документування (констатацію) юридичних фактів поза виконавчим провадженням за зверненням фізичних чи юридичних осіб або за дорученням суду;

аргументовано, що, незважаючи на існування певних ризиків, пов'язаних з покладанням на органи державної виконавчої служби додаткової функції з констатації фактів, з метою реалізації поступової уніфікації повноважень державних та приватних виконавців пропонується наділити повноваженнями документування (констатації) юридичних фактів поза виконавчим провадженням як приватних, так і державних виконавців;

сформульовано основні цілі надання державним та приватним виконавцям повноважень здійснювати документування юридичних фактів поза виконавчим провадженням шляхом складання актів про констатацію фактів: 1) полегшення у

багатьох випадках сторонам юридичного спору збір доказового матеріалу для суду; 2) створення дієвого юридичного механізму формування судових доказів, що мають високий ступінь достовірності; 3) сприяння розвантаженню судів від незручних процедур, таких як огляд доказів за їх місцезнаходженням, а інших органів та організацій – від необхідності документування юридичних фактів; 4) формування додаткових засобів для мирного, позасудового врегулювання спорів;

з метою забезпечення контролю за достовірністю даних, що містяться у Актах констатації фактів, доцільно запровадити реєстр таких актів за зразком такого, що функціонує в республіці Молдова. До цього реєстру мають бути внесені всі Акти про констатацію фактів протягом п'яти робочих днів з дня їх складення. Це дасть можливість зафіксувати у незмінному вигляді як дату складення, так і зміст Актів, а також дозволить перевірити справжність будь-якого Акту, надано особою на підтвердження того чи іншого юридичного факту;

сформульовано пропозицію щодо внесення до процесуальних кодексів правових норм, які надають суду право направляти державним чи приватним виконавцям судові доручення щодо документування обставин справи з метою подальшого використання отриманих матеріалів як доказів у цивільному, господарському або адміністративному судочинстві;

запропоновано закріпити у процесуальних кодексах серед судових витрат, пов'язаних з розглядом справи, такий вид судових витрат як витрати на виконання судових доручень органами державної виконавчої служби та приватними виконавцями. Порядок оплати, забезпечення та розподілу даного виду судових витрат варто здійснювати за зразком витрат на проведення судової експертизи.

Вдосконалено:

класифікацію юридичних документів, побудовану за критерієм змісту юридичних документів, зумовленого метою їх складення. За даним критерієм юридичні документи варто поділяти на три види: 1) юридичні документи, що містять інформацію лише про права та обов'язки осіб; 2) юридичні документи, що містять інформацію лише про юридичні факти; 3) юридичні документи, що містять інформацію як про права та обов'язки осіб, так і про юридичні факти;

перелік умов, за яких можливе здійснення документування фактичних обставин державним чи приватним виконавцем поза виконавчим провадженням: 1) даний факт має юридичне значення для заявника, особи, інтереси якої представляє заявник, або для вирішення справи судом; 2) цей факт можна спостерігати за допомогою органів чуття (зору, слуху, нюху чи дотику). Він має бути відображений виконавцем максимально точно без жодних оціночних суджень; 3) документування юридичних фактів може здійснюється виконавцем у загальнодоступному місці або місці, до якого має доступ особа, за дорученням якої виконавець здійснює документування юридичних фактів, та з дозволу осіб, які вправі заборонити перебування виконавця на відповідній території (приміщенні); 4) нормами закону не передбачено спеціального порядку засвідчення даного факту; 5) наявне звернення заінтересованої особи щодо необхідності здійснити документування юридичних фактів, яке повинно здійснюватися державним чи приватним виконавцем на підставі договору з такою особою або за дорученням суду.

Набули подальшого розвитку:

теза про те, що цифровізація процесу документування у виконавчому провадженні, поступове впровадження та розширення електронних інструментів взаємодії державним та приватних виконавців зі сторонами виконавчого провадження та іншими суб'єктами не лише слугує оптимізації вчинення виконавчих дій та підвищенню ефективності виконання рішень, а й сприяє дотриманню принципу доступності правосуддя у його «широкому» розумінні, а також є важливим кроком на шляху європейської інтеграції України;

твердження про необхідність вдосконалення законодавчого регулювання порядку документування державними та приватними виконавцями юридичних фактів у процесі накладення тимчасових заборон на боржника, особливо при їх зверненні з поданням до суду про встановлення тимчасового обмеження на виїзд боржника за межі України. Для цього пропонується надати виконавцю право складати акт про ухилення боржника від виконання рішення, якщо таке рішення не виконане боржником протягом одного місяця з моменту отримання ним копії постанови виконавця про відкриття виконавчого провадження (а у разі покладення рішенням на боржника обов'язку сплати періодичних платежів – якщо боржник має заборгованість по їх оплаті більш ніж за три місяці) з подальшим зверненням до суду з вимогою про тимчасове обмеження на виїзд боржника за межі України. При цьому саме на боржника має бути покладено обов'язок доказування відсутності його вини в невиконанні рішення.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані в дисертації наукові положення та висновки можуть бути застосовані у:

науково-дослідній сфері – формування наукового підґрунтя діяльності державних та приватних виконавців щодо документування юридичних фактів під час примусового виконання рішень і поза виконавчим провадженням;

практичній діяльності – для вдосконалення практики здійснення державними та приватними виконавцями документування юридичних фактів під час примусового виконання рішень і поза виконавчим провадженням;

правотворчій сфері – щодо розробки пропозицій до вдосконалення правового регулювання діяльності державних та приватних виконавців у процесі документування юридичних фактів як при примусовому виконанні рішень, так і поза виконавчим провадженням;

навчальному процесі – при підготовці підручників, навчальних та навчально-методичних посібників, методичних рекомендацій, лекційних та практичних курсів та безпосередньому викладанні навчальної дисципліни «Виконавче провадження».

Апробація результатів дисертації. Результати дослідження обговорено на кафедрі цивільного, нотаріального та виконавчого процесу Національного університету «Одеська юридична академія». Основні положення та висновки дисертації оприлюднено на міжнародних, всеукраїнських та інших науково-практичних конференціях: Всеукраїнській науково-практичній конференції ім. Ю. С. Червоного «Цивільне судочинство та виконавче провадження в умовах воєнного стану» (Одеса, 16 грудня 2022 р.); Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції ім. Ю. С. Червоного

«Захист прав людини в порядку цивільного судочинства в цифрову еру» (Одеса, 28 груд. 2023 р.); Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції ім. Ю. С. Червоного «Захист прав людини в порядку цивільного судочинства в цифрову еру» (20 грудня 2024 р., м. Одеса); Науково-практичній конференції «Новели цивільного процесуального законодавства: спрощені провадження» (м. Одеса, 5 травня 2025 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час» (м. Одеса, 16 травня 2025 р.).

Публікації. Основні теоретичні висновки і практичні рекомендації, що містяться в дисертації, викладено у чотирьох наукових публікаціях за темою дослідження, три з яких опубліковані у наукових фахових виданнях України, та у 5 доповідях на міжнародних, всеукраїнських та інших науково-практичних конференціях.

Структура дисертації. Дисертаційне дослідження складається з анотації (українською та англійською мовами), вступу, чотирьох розділів, що включають одинадцять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 194 сторінки, із них основного тексту роботи – 162 сторінки. Список використаних джерел містить 202 найменування, розташованих на 22 сторінках.

По закінченню доповіді Г.В. Парфьонова присутніми йому були поставлені такі запитання:

доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, к. ю. н., доцент К. Б. Дрогозюк запитала: чому Ви взяли за зразок, переважно, саме французьку модель документування юридичних фактів виконавцями?

Г. В. Парфьонов відповів, що ним було досліджено порядок документування виконавцями юридичних фактів поза виконавчим провадженням у низці європейських країн: Франція, Бельгія, Польща, Литва та Молдова. Однак, справді, основний акцент зроблений саме на французькій моделі. Це пов'язано з тим, що хоча й опосередковано, наше процесуальне законодавство, певною мірою, формувалося під впливом французького, що вплинуло, зокрема, й на процес судового доказування. У країнах континентальної Європи, які зазнали впливу наполеонівських кодифікацій, використання показань свідків є не надто поширеним явищем, а процедури в цивільних і комерційні справах, як правило, ґрунтуються на письмовій формі доказів. Практика документування юридичних фактів первісно сформувалася та набуло широкого використання саме у Франції, а тому саме французький досвід є цікавим та корисним для дослідження та можливого запозичення у вітчизняне законодавство та юридичну практику.

доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, к. ю. н., І. О. доцент Бут запитав: з якою метою дисертант пропонує наділити українських державних та приватних виконавців повноваженнями щодо документування юридичних фактів поза виконавчим провадженням? Які позитивні наслідки це матиме для вітчизняної правової системи?

Г. В. Парфьонов відповів, що це не лише сприятиме збільшенню потенціалу професії виконавця, а й матиме наслідком полегшення у багатьох випадках сторонам юридичного спору збір доказового матеріалу для суду; створення дієвого юридичного механізму формування судових доказів, що

мають високий ступінь достовірності; сприяння розвантаженню судів від незручних процедур, таких як огляд доказів за їх місцезнаходженням, а інших органів та організацій – від необхідності документування юридичних фактів; формування додаткових засобів для мирного, позасудового врегулювання спорів.

доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, к. ю. н., доцент Іліопол І.М. запитала: У чому полягає відмінність документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями в рамках виконавчого провадження та поза виконавчим провадженням?

Г. В. Парфьонов відповів, що професійна діяльність державних та приватних виконавців повсякчас пов'язана з документуванням різноманітних юридичних фактів. Наразі нормами чинного законодавства України передбачено повноваження державних та приватних виконавців здійснювати документування юридичних фактів лише у виконавчому провадженні, тобто в процесі вчинення виконавчих дій з примусового виконання рішення на підставі виконавчого документа, що перебуває у їхньому провадженні. Тоді як в дисертації пропонується наділити державних та приватних виконавців повноваженнями здійснювати документування юридичних фактів поза виконавчим провадженням на підставі договорів із зацікавленими особами або за дорученням суду. Це є звичайною юридичною послугою, а отже в процесі такого документування виконавці не наділені повноваженнями здійснювати дії примусового характеру.

доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, к. ю. н., доцент В. М. Притуляк запитав: досліджуючи документування виконавцями юридичних фактів поза виконавчим провадженням, Ви звертаєте увагу на ті європейські країни, які, переважно, мають приватно-правову модель примусового виконання рішень. Яким чином, на Вашу думку, їх досвід може бути використаний в Україні з огляду на функціонування у нас змішаної моделі?

Г. В. Парфьонов відповів, що, на його думку, наділення виконавців повноваженнями здійснювати документування юридичних фактів поза виконавчим провадженням буде корисним, здебільшого, для приватних виконавців. Утім, все ж таки, незважаючи на існування певних ризиків, пов'язаних з покладанням на органи державної виконавчої служби додаткової функції з констатації фактів, з метою реалізації поступової уніфікації повноважень державних та приватних виконавців пропонується наділити повноваженнями документування (констатації) юридичних фактів поза виконавчим провадженням як приватних, так і державних виконавців.

Зав. кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, д. ю. н., професор Н.Ю. Голубєва запитала: чи було Вами використано під час написання дисертації праці науковців кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу?

Г. В. Парфьонов відповів, що при роботі над дисертацією ним було ретельно опрацьовано монографічні праці Н. Ю. Голубєвої та К. Б. Дрогозюк, а також дисертації Д. О. Московчука, Ю. С. Павлової, О. Г. Привиденцева та В. М. Притуляка.

Після відповідей на запитання виступив науковий керівник – професор кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, д.ю.н., професор Андронов Ігор Володимирович:

Науковий керівник зазначив, що зміст дисертації свідчить, що дослідження Г. В. Парфьонова виконано на достатньо високому науковому рівні і має істотну наукову новизну. В результаті проведення дослідження дисертанту вдалося досягти мети та повністю виконати поставлені завдання досліджені завдяки використанню сукупності загальнонаукових та спеціальних методів пізнання правових явищ, серед яких: діалектичний метод, порівняльно-правовий метод, системний метод формально-юридичний (формально-догматичний) метод та інші.

Г. В. Парфьоновим повністю виконано індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план. У процесі роботи з підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи Г. В. Парфьонов зарекомендував себе як старанний, наполегливий та вдумливий дослідник. На належному рівні та своєчасно виконував індивідуальний навчальний план, має високі оцінки.

Список використаних джерел до роботи містить необхідні та релевантні джерела, використання яких здійснено з дотриманням вимог академічної доброчесності. Зокрема, схвально можна оцінити зроблений дисертантом аналіз доробку закордонних науковців у сфері дослідження порядку документування виконавцями юридичних фактів поза виконавчим провадженням. Варто також позитивно оцінити здійснення дисертантом аналізу матеріалів судової практики, що дало змогу з практичного боку обґрунтувати висновки та пропозиції, зроблені здобувачем. У тексті дисертації наявні посилання й на рішення Європейського суду з прав людини, що дає можливість як чітко сформулювати існуючі проблеми загального характеру, так і обґрунтувати шляхи їх вирішення, спрямовуючи зусилля на досягнення реального практичного результату.

Підготовлені автором наукові положення, висновки до роботи та рекомендації, характеризуються елементами наукової новизни. Ступінь їхньої обґрунтованості обумовлюється належним рівнем володіння основними положеннями теорії права, цивільного процесуального права, знаннями положень процесуального законодавства, зокрема, його положень, що регулюють порядок примусового виконання рішень, а також практичних знань, умінь та навичок здобувача. Про ступінь обґрунтованості наукових положень та висновків дослідження свідчать пропозиції автора відносно необхідності вдосконалення норм національного цивільного процесуального законодавства, а також законодавства, що регулює діяльність державних та приватних виконавців.

Науковим керівником зроблено висновок, що дисертація Г. В. Парфьонова на тему: «Документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», є самостійним науковим дослідженням, що відповідає встановленим вимогам та може бути рекомендоване до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

У обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Зав. кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, д.ю.н., професор Н. Ю. Голубєва, яка відзначила актуальність теми дисертаційного дослідження її наукову новизну та практичну спрямованість. На

думку Н. Ю. Голубєвої, що науковий матеріал у дисертації є чітко структурованим і логічно побудованим, а висновки належним чином обґрунтовані та кореспондують завданням дисертаційного дослідження.

Н. Ю. Голубєва особливо відзначила четвертий розділ роботи, в якому дисертант докладно проаналізував досвід європейських країн щодо наділення виконавців повноваженнями здійснювати документування юридичних фактів поза виконавчим провадженням та сформулював пропозиції щодо запозичення цього досвіду у вітчизняне законодавство та юридичну практику.

У підсумку Н. Ю. Голубєва констатувала, що дисертація Г. В. Парфьонова на тему «Документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями» виконана на належному науковому рівні, повністю відповідає встановленим вимогам та може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді;

професор кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, д.ю.н., професор Н. В. Волкова, яка відзначила актуальність теми дисертації, її неабияке теоретичне та практичне значення, а також вказала, що Г. В. Парфьонов цілковито впорався із завданнями дисертаційного дослідження та повністю розкрив його тему. Заслужовують на увагу й зроблені Г. В. Парфьоновим пропозиції щодо вдосконалення чинного процесуального законодавства України, а також законодавства, що регулює діяльність державних та приватних виконавців.

Вчена відмітила належний рівень наукової новизни, зокрема, положень, сформульованих вперше. Було зроблено акцент на логічності сформульованих дисертантом дефініцій та визначення дисертантом коло юридичних фактів, що підлягають документуванню державними та приватними виконавцями у виконавчому провадженні.

У підсумку Н. В. Волкова резюмувала, що дисертація Г. В. Парфьонова на тему «Документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями» відповідає вимогам, що пред'являються до наукових робіт такого виду, та може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді;

доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, к. ю. н., доцент В. М. Притуляк, який підтримав своїх колег у тому, що тема дисертаційного дослідження є актуальною та важливою для розвитку як юридичної науки, так і практичної діяльності виконавців. Науковець акцентував увагу на тому, що практичний досвід дисертанта, який він отримав працюючи в органах державної виконавчої служби та приватним виконавцем, дозволив йому глибоко розібрати не лише теоретичні, а й практичні проблеми документування юридичних фактів у процесі примусового виконання рішень.

У висновку В. М. Притуляк зазначив, що дисертація Г. В. Парфьонова на тему «Документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», відповідає встановленим вимогам та може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді;

доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, к. ю. н., доцент І. О. Бут, який також високо оцінив актуальність теми, рівень

наукової новизни та обґрунтованість висновків дисертаційного дослідження Г. В. Парфьонова. На його думку, вмiле використання наукової методологiї дозволило дисертанту повністю розкрити тему роботи, а висновки зробити всебічно обґрунтованими. Вчений відзначив належну аргументованість та своєчасність сформульованих дисертантом пропозицій щодо удосконалення положень чинного законодавства України.

І.О. Бут акцентував у вагу на тому, що дисертація Г. В. Парфьонова на тему «Документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями» за обсягом, кількістю публікацій та іншими характеристиками цілком відповідає встановленим вимогам і може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді

доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, к. ю. н., доцент І. М. Іліопол зазначила про комплексний характер наукового дослідження Г. В. Парфьонова, що має значення для розвитку доктрини цивільного процесуального права та суміжних галузей юридичної науки. Вчена зробила акцент на важливості дисертаційного дослідження Г. В. Парфьонова для вдосконалення процесуально-правового інституту судового доказування, особливо в контексті пропозицій щодо надання судам повноважень направляти судові доручення органам державної виконавчої служби та приватним виконавцям складати акти констатації фактів з метою їх подальшого використання як доказів у суді.

На думку І. М. Іліопол, дисертація Г. В. Парфьонова на тему «Документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, відповідає усім вимогам, що пред'являються до таких наукових робіт, і може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, к. ю. н., доцент К. Б. Дрогозюк: відзначила високий науковий рівень дисертаційного дослідження Г. В. Парфьонова, вмiле використання наукової методологiї та вправну роботу з джерельною базою. Вчена позитивно оцінила здійснений дисертантом аналіз доробку науковців, які працювали над цією та суміжною тематикою.

На думку К.Б. Дрогозюк, зміст дисертації свідчить, що автором не тільки вирішено важливу наукову проблему, а й сформульовані обґрунтовані висновки, що мають як теоретичне, так і практичне значення для розвитку юридичної науки та виконавчої практики. Дисертація Г. В. Парфьонова являє собою завершену, ґрунтовну, оригінальну наукову працю.

Повнота викладу основних результатів дослідження у дисертації та наукових публікаціях дисертанта свідчить про те, що дисертація Г. В. Парфьонова на тему «Документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, відповідає усім наявним вимогам і може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертації
Парфьонова Георгія Володимировича на тему «Документування
юридичних фактів державними та приватними виконавцями», поданої на
здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Діяльність державних та приватних виконавців є суворо формалізованою. У процесі примусового виконання рішень вони зобов'язані відображати усі юридично значимі дії (власні виконавчі дії, процесуальні дії сторін та інших учасників виконавчого провадження) та інші факти, що мають юридичне значення в процесі виконання рішень, у різних документах встановленої форми.

Процес документування юридичних фактів займає значну частину роботи виконавця та повинен бути здійснений ретельно, точно та у повній відповідності до вимог чинного законодавства. Адже від цього напряму залежить законність та ефективність примусового виконання рішення, а також впливає на перспективи оскарження рішень, дій та бездіяльності державного чи приватного виконавця в судовому порядку, а державного виконавця – також в адміністративному порядку.

Проблеми, пов'язані з ефективним, а головне – своєчасним виконанням судових рішень, а також рішень інших органів та посадових осіб, на які неодноразово вказували міжнародні організації, науковці та практикуючі юристи, останнім часом лише загострилися та потребують вирішення. Наявні виклики зумовлюють необхідність проведення копіткої роботи з удосконалення усіх напрямів роботи виконавців щодо примусового виконання рішень, зокрема, й роботи з документування юридичних фактів.

Крім того, розвиток потенціалу професії виконавця зумовлює необхідність запозичення іноземного позитивного досвіду щодо розширення повноважень виконавців, наділення їх правом здійснювати документування юридичних фактів не лише в процесі примусового виконання рішень, а й поза межами виконавчого провадження шляхом документальної фіксації юридично значимих фактів та оформлення актів про констатацію фактів на замовлення юридичних або фізичних осіб чи за дорученням суду з можливістю подальшого їх використання як доказів у судовому процесі.

Теоретичну основу дисертаційного дослідження склали праці таких знаних науковців та юристів-практиків як: І. В. Андронов, В. В. Баранкова, Ю. В. Білоусов, С. В. Васильєв, Н. Ю. Голубєва, М. С. Долинська, В. В. Комаров, Л. С. Малярчук, І. С. Мельник, В. М. Притуляк, О. С. Снідевич, І. Ю. Татулич, В. І. Тertiшніков, О. І. Угриновська, С. Я. Фурса, Ю. С. Шемшученко, В. М. Шерстюк, М. Й. Штефан, С. В. Щербак та ін.

Також варто відмітити внесок закордонних авторів, серед яких: В. Camille, S. Dorol, R. Jokubauskas, H. Meidanis, M.-P. Mourre-Schreiber, M. Mousmouti, S. Racine, E. Silvestri, M. Sitkowski, J. Skawińska, M. Świerczyński, J. Uitdehaag, T. Van Canneyt, C. Verdure, та ін.

Водночас, незважаючи на наявність широкого кола наукових праць, присвячених діяльності державних та приватних виконавців, проблематика документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями, особливо її комплексний аналіз як в процесі примусового виконання рішень, так і поза виконавчим провадженням, не знайшла належного висвітлення вітчизняній юридичній науці, що зумовлює **актуальність** теми даного дисертаційного дослідження та її значущість для розвитку юридичної науки та практики.

Нормативну основу дисертаційного дослідження складають Конституція України, процесуальні кодекси, Закони України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016, «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» № 1403-VIII від 02.06.2016, інші закони та підзаконні нормативно-правові акти України, а також законодавчі акти іноземних, насамперед, європейських країн.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема наукового дослідження відповідає науково-дослідному плану кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу Національного університету «Одеська юридична академія» «Захист прав людини в порядку цивільного судочинства в цифрову еру» на 2021-2025 рр., що є складовою частиною плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Правове та соціальне життя людини в людиноцентристському вимірі в цифрову еру» на 2021–2025 рр. (державний реєстраційний номер 0122U000266).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є визначення підстав та порядку документування державними та приватними виконавцями юридичних фактів в процесі примусового виконання рішень, а також поза виконавчим провадженням.

Для досягнення мети було поставлено такі **завдання**:

встановити сутність та значення документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями;

дослідити процес цифровізації документування у виконавчому провадженні;

окреслити види юридичних фактів, що підлягають документуванню державними та приватними виконавцями;

проаналізувати порядок документування виконавцями правомірних дій та рішень учасників виконавчого провадження;

охарактеризувати особливості документування виконавцями правопорушень у виконавчому провадженні;

проаналізувати перспективи запозичення в Україні досвіду європейських виконавців щодо документування юридичних фактів поза виконавчим провадженням;

сформулювати пропозиції щодо вдосконалення положень українського законодавства, що регулює діяльність державних та приватних виконавців, з метою наділення їх повноваженнями здійснювати документування юридичних фактів поза виконавчим провадженням шляхом оформлення актів про констатацію фактів.

Об'єктом дослідження виступають суспільні відносини, що виникають в процесі здійснення державними та приватними виконавцями повноважень із документування юридичних фактів.

Предметом дослідження є документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями.

Методи дослідження. В процесі роботи над дисертацією було використано філософський (фундаментальний), загальнонауковий та спеціальний (спеціально-юридичний) рівні методології наукового дослідження.

Так, діалектичний метод дозволив дослідити процесуально-правові явища у їх розвитку, відслідковувати зміни у правовому регулюванні порядку документування юридичних фактів, відшукати напрями пристосування вітчизняної юридичної, зокрема, виконавчої практики до цих змін, з метою її поступового вдосконалення (розділи 1, 2, 3 та 4 дисертації).

Емпіричним підґрунтям даного дисертаційного дослідження є, насамперед, особистий досвід дисертанта, набутий в процесі роботи на різних посадах у державній виконавчій службі та приватним виконавцем. Крім того, практичні аспекти теми дисертаційного дослідження розглядалися на основі аналізу матеріалів судової практики, а також досвіду вітчизняних і закордонних колег-виконавців (розділи 2, 3 та 4 дисертації).

Застосування методів аналізу і синтезу дозволило, наприклад, виявити складові елементи процедури документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями, дослідити складові частини юридичних документів, у яких підлягають фіксуванню ті чи інші юридичні факти, сформулювати («синтезувати») нові поняття. Результатом синтезу стало, наприклад, виведення дефініцій «документування юридичного факту», «документування прав та обов'язків» та ін. (розділи 2, 3 та 4 дисертації).

На основі використання методів індукції та дедукції було досліджено, як саме проводиться аналіз певних юридичних фактів, які спостерігає виконавець у процесі своєї роботи. На основі практичного досвіду виконавця, отриманого в процесі документування юридичних фактів, можуть бути зроблені висновки в цілому щодо існуючого стану правового регулювання процесу документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями, встановлено недоліки та можливі шляхи вдосконалення як правових норм так і практичних підходів до такого документування. Дедуктивний метод, навпаки, передбачає прийняття за основу певного узагальнення, наукової теорії та її перевірку на практиці через експерименти чи конкретні практичні кейси (розділи 3 та 4 дисертації).

Через використання системного методу було здійснено дослідження виконавчого провадження як цілісної та впорядкованої системи послідовно вчинюваних виконавчих дій державних та приватних виконавців, а також процесуальних дій інших учасників виконавчого провадження, в першу чергу – сторін (боржника та стягувача) (розділ 3 дисертації).

За допомогою формально-юридичного (формально-догматичного) методу було здійснено аналіз норм чинного законодавства України, а також законодавства інших країн, що регулюють діяльність державних та приватних виконавців (розділи 2, 3 та 4 дисертації).

Герменевтичний метод було використано в процесі аналізу юридичних текстів (законів, підзаконних нормативно-правових актів, матеріалів судової практики) (розділи 2, 3 та 4 дисертації).

Застосування порівняльно-правового методу було здійснено з метою оцінювання перспектив запозичення найбільш передових та вдалих досягнень закордонного права та юридичної практики, гармонізації вітчизняного законодавства до законодавства розвинених країн Європи та законодавства Європейського Союзу, враховуючи, при цьому, конкретні економічні, політичні, культурні, соціальні та інші умови, під впливом яких вони сформувались та функціонують (розділи 3 та 4 дисертації).

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертація є першим в Україні комплексним науковим дослідженням, присвяченим аналізу процедури документування державними та приватними виконавцями юридичних фактів, що здійснюється як в процесі примусового виконання судових рішень та рішень інших органів та посадових осіб, так і поза виконавчим провадженням, проведеним на замовлення фізичних чи юридичних осіб або за дорученням суду.

В результаті наукового дослідження одержані такі висновки та результати, що мають наукову новизну:

Вперше:

сформульовано визначення поняття «документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями», під яким слід розуміти створення виконавцем в процесі здійснення виконавчого провадження або поза ним документу встановленої форми, у якому фіксується конкретний факт, що має юридичне значення, тобто створює, змінює або припиняє права та/чи обов'язки для певної особи (осіб);

запропоновано поділяти документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями на те, що здійснюється у виконавчому провадженні, та те, що здійснюється поза виконавчим провадженням. Під документуванням юридичних фактів у виконавчому провадженні слід розуміти створення державним чи приватним виконавцем документу встановленої форми, у якому фіксується конкретний факт, що має юридичне значення для виконавчого процесу, тобто створює, змінює або припиняє права та/чи обов'язки для сторони виконавчого провадження або іншої особи. Документування юридичних фактів поза виконавчим провадженням – це оформлення державним чи приватним виконавцем на замовлення фізичної чи юридичної особи або за дорученням суду певного документу, в якому зафіксовано певний юридичний факт у тому вигляді, як він існує на певний момент часу. Створений в результаті цього юридичний документ має юридичну силу та може бути використаний як доказ у суді;

окреслено коло юридичних фактів, що підлягають документуванню державними та приватними виконавцями у виконавчому провадженні, до яких належать такі чотири основні групи: 1) виконавчі дії (рішення) державних та приватних виконавців, 2) процесуальні дії сторін виконавчого провадження, 3) дії (бездіяльність) сторін виконавчого провадження щодо реалізації приписів рішення, яке підлягає примусовому виконанню, 4) інші обставини, що мають юридичне значення для виконавчого провадження, тобто впливають на

виникнення, зміну або припинення прав та обов'язків їх учасників, а також на розвиток виконавчого провадження в цілому;

стверджується, що в процесі здійснення примусового виконання рішень державні та приватні виконавці повинні документувати загальні та спеціальні юридичні факти. До загальних юридичних фактів належать виконавчі дії та інші юридично значимі дії чи обставини, які відбуваються (або можуть відбутись) у кожного виконавчому провадженні згідно загальних правил виконавчого процесу. До спеціальних юридичних фактів слід віднести виконавчі дії та інші юридично значимі дії чи обставини, які властиві лише для окремих категорій справ виконавчого провадження;

обґрунтовано необхідність закріплення в українському законодавстві правових норм, що наділяють державних та приватних виконавців повноваженнями здійснювати документування (констатацію) юридичних фактів поза виконавчим провадженням за зверненням фізичних чи юридичних осіб або за дорученням суду;

аргументовано, що, незважаючи на існування певних ризиків, пов'язаних з покладанням на органи державної виконавчої служби додаткової функції з констатації фактів, з метою реалізації поступової уніфікації повноважень державних та приватних виконавців пропонується наділити повноваженнями документування (констатації) юридичних фактів поза виконавчим провадженням як приватних, так і державних виконавців;

сформульовано основні цілі надання державним та приватним виконавцям повноважень здійснювати документування юридичних фактів поза виконавчим провадженням шляхом складання актів про констатацію фактів: 1) полегшення у багатьох випадках сторонам юридичного спору збір доказового матеріалу для суду; 2) створення дієвого юридичного механізму формування судових доказів, що мають високий ступінь достовірності; 3) сприяння розвантаженню судів від незручних процедур, таких як огляд доказів за їх місцезнаходженням, а інших органів та організацій – від необхідності документування юридичних фактів; 4) формування додаткових засобів для мирного, позасудового врегулювання спорів;

з метою забезпечення контролю за достовірністю даних, що містяться у Актах констатації фактів, доцільно запровадити реєстр таких актів за зразком такого, що функціонує в республіці Молдова. До цього реєстру мають бути внесені всі Акти про констатацію фактів протягом п'яти робочих днів з дня їх складення. Це дасть можливість зафіксувати у незмінному вигляді як дату складення, так і зміст Актів, а також дозволить перевірити справжність будь-якого Акту, надано особою на підтвердження того чи іншого юридичного факту;

сформульовано пропозицію щодо внесення до процесуальних кодексів правових норм, які надають суду право направляти державним чи приватним виконавцям судові доручення щодо документування обставин справи з метою подальшого використання отриманих матеріалів як доказів у цивільному, господарському або адміністративному судочинстві;

запропоновано закріпити у процесуальних кодексах серед судових витрат, пов'язаних з розглядом справи, такий вид судових витрат як витрати на виконання судових доручень органами державної виконавчої служби та приватними виконавцями. Порядок оплати, забезпечення та розподілу даного

виду судових витрат варто здійснювати за зразком витрат на проведення судової експертизи.

Вдосконалено:

класифікацію юридичних документів, побудовану за критерієм змісту юридичних документів, зумовленого метою їх складення. За даним критерієм юридичні документи варто поділяти на три види: 1) юридичні документи, що містять інформацію лише про права та обов'язки осіб; 2) юридичні документи, що містять інформацію лише про юридичні факти; 3) юридичні документи, що містять інформацію як про права та обов'язки осіб, так і про юридичні факти;

перелік умов, за яких можливе здійснення документування фактичних обставин державним чи приватним виконавцем поза виконавчим провадженням: 1) даний факт має юридичне значення для заявника, особи, інтереси якої представляє заявник, або для вирішення справи судом; 2) цей факт можна спостерігати за допомогою органів чуття (зору, слуху, нюху чи дотику). Він має бути відображений виконавцем максимально точно без жодних оціночних суджень; 3) документування юридичних фактів може здійснюється виконавцем у загальнодоступному місці або місці, до якого має доступ особа, за дорученням якої виконавець здійснює документування юридичних фактів, та з дозволу осіб, які вправі заборонити перебування виконавця на відповідній території (приміщенні); 4) нормами закону не передбачено спеціального порядку засвідчення даного факту; 5) наявне звернення заінтересованої особи щодо необхідності здійснити документування юридичних фактів, яке повинно здійснюватися державним чи приватним виконавцем на підставі договору з такою особою або за дорученням суду.

Набули подальшого розвитку:

теза про те, що цифровізація процесу документування у виконавчому провадженні, поступове впровадження та розширення електронних інструментів взаємодії державним та приватних виконавців зі сторонами виконавчого провадження та іншими суб'єктами не лише слугує оптимізації вчинення виконавчих дій та підвищенню ефективності виконання рішень, а й сприяє дотриманню принципу доступності правосуддя у його «широкому» розумінні, а також є важливим кроком на шляху європейської інтеграції України;

твердження про необхідність вдосконалення законодавчого регулювання порядку документування державними та приватними виконавцями юридичних фактів у процесі накладення тимчасових заборон на боржника, особливо при їх зверненні з поданням до суду про встановлення тимчасового обмеження на виїзд боржника за межі України. Для цього пропонується надати виконавцю право складати акт про ухилення боржника від виконання рішення, якщо таке рішення не виконане боржником протягом одного місяця з моменту отримання ним копії постанови виконавця про відкриття виконавчого провадження (а у разі покладення рішенням на боржника обов'язку сплати періодичних платежів – якщо боржник має заборгованість по їх оплаті більш ніж за три місяці) з подальшим зверненням до суду з вимогою про тимчасове обмеження на виїзд боржника за межі України. При цьому саме на боржника має бути покладено обов'язок доказування відсутності його вини в невиконанні рішення.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані в дисертації наукові положення та висновки можуть бути застосовані у:

науково-дослідній сфері – формування наукового підґрунтя діяльності державних та приватних виконавців щодо документування юридичних фактів під час примусового виконання рішень і поза виконавчим провадженням;

практичній діяльності – для вдосконалення практики здійснення державними та приватними виконавцями документування юридичних фактів під час примусового виконання рішень і поза виконавчим провадженням. (Довідка Міністерства юстиції України № 7863-11.1.2-25 від 24.10.2025; Довідка Асоціації приватних виконавців України № 1197/01-14 від 29.10.2025);

правотворчій сфері – щодо розробки пропозицій до вдосконалення правового регулювання діяльності державних та приватних виконавців у процесі документування юридичних фактів як при примусовому виконанні рішень, так і поза виконавчим провадженням;

навчальному процесі – при підготовці підручників, навчальних та навчально-методичних посібників, методичних рекомендацій, лекційних та практичних курсів та безпосередньому викладанні навчальної дисципліни «Виконавче провадження».

Апробація результатів дисертації. Результати дослідження обговорено на кафедрі цивільного, нотаріального та виконавчого процесу Національного університету «Одеська юридична академія». Основні положення та висновки дисертації оприлюднено на міжнародних, всеукраїнських та інших науково-практичних конференціях: Всеукраїнській науково-практичній конференції ім. Ю. С. Червоного «Цивільне судочинство та виконавче провадження в умовах воєнного стану» (Одеса, 16 грудня 2022 р.); Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції ім. Ю. С. Червоного «Захист прав людини в порядку цивільного судочинства в цифрову еру» (Одеса, 28 груд. 2023 р.); Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції ім. Ю. С. Червоного «Захист прав людини в порядку цивільного судочинства в цифрову еру» (20 грудня 2024 р., м. Одеса); Науково-практичній конференції «Новели цивільного процесуального законодавства: спрощені провадження» (м. Одеса, 5 травня 2025 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час» (м. Одеса, 16 травня 2025 р.).

Публікації. Основні теоретичні висновки і практичні рекомендації, що містяться в дисертації, викладено у чотирьох наукових публікаціях за темою дослідження, три з яких опубліковані у наукових фахових виданнях України, та у 5 доповідях на міжнародних, всеукраїнських та інших науково-практичних конференціях.

Список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про апробацію матеріалів дисертації:

Наукові праці в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Парфьонов Г.В. Про перспективи підвищення ролі державних та приватних виконавців у судовому доказуванні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2024. Вип. 3 (56). С. 108-111. URL: http://pjuv.nuoua.od.ua/v3_2024/20.pdf

2. Парфьонов Г.В. Перспективи правового регулювання порядку документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 11. С. 143-146. URL: http://lsej.org.ua/11_2024/33.pdf

3. Парфьонов Г.В. Документування державними та приватними виконавцями юридичних фактів поза виконавчим провадженням: європейський досвід. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2024. № 6. С. 44-49. URL: http://apnl.dnu.in.ua/6_2024/6_2024.pdf

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

4. Парфьонов Г.В. Виконання судових рішень в умовах воєнного стану: Цивільне судочинство та виконавче провадження в умовах воєнного стану : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. ім. Ю. С. Червоного (Одеса, 16 грудня 2022 р.) [Електронне видання] / за заг. ред. д.ю.н., проф. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Фенікс, 2022. С. 121-125. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/d24322c9-5de4-4654-aeaa-5568035e77f4>.

5. Парфьонов Г.В. Особливості відкриття виконавчого провадження: Захист прав людини в порядку цивільного судочинства в цифрову еру : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. ім. Ю. С. Червоного (Одеса, 28 груд. 2023 р.) [Електронне видання] / за заг. ред. Н. Ю. Голубевої ; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. С. 81-84. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/2e691c45-6b3f-4c2f-8eeb-3b873c56d62a>.

6. Парфьонов Г.В. Документування правопорушень державними та приватними виконавцями: Захист прав людини в порядку цивільного судочинства в цифрову еру : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції ім. Ю. С. Червоного (20 грудня 2024 р., м. Одеса) / упоряд.: Н. Ю. Голубева, І. В. Андронов, О. О. Полуніна [та ін.] ; за заг. ред. Н. Ю. Голубевої. Одеса : Юридична література, 2024. С. 49-52. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c892a2aa-d55e-4677-9149-14e834aadc4f/content>.

7. Парфьонов Г.В. Оптимізація повноважень державних та приватних виконавців в Україні: Новели цивільного процесуального законодавства: спрощені провадження : матеріали науково-практичної конференції (м. Одеса, 5 травня 2025 р.) / упоряд.: Н. Ю. Голубева, І. А. Яніцька, О. В. Сатановська ; за заг. ред. Н. Ю. Голубевої ; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса : Юридична література, 2025. С. 79-81. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/4c4980a7-c607-4ed6-8c57-214958ca7400>.

8. Парфьонов Г.В. Документування юридичних фактів виконавцями в процесі накладення тимчасових обмежень на боржника: Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. Т. 2. С. 187-190. URL: <https://hdl.handle.net/11300/29967>.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

9. Парфьонов Г.В. Оформлення доказового матеріалу державними та приватними виконавцями: перспективи законодавчого регулювання. *Юридична газета online*. 18 березня 2025. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/vikonavche-provadzheniya/dokumentalne-oformlennya-dokazovogo-materialu-derzhavnimi-ta-privatnimi-vikonavcyami-perspektivi-zak.html>.

Особистий внесок дисертанта. Дисертаційна робота є власним авторським дослідженням, у якому наукові положення, висновки та пропозиції обґрунтовано самостійно в результаті опрацювання значної кількості джерел монографічного, нормативно-правового, правозастосовного характеру, в тому числі судової практики та зарубіжного досвіду.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана сучасною науковою мовою, стиль викладання відповідає прийнятному у науковій літературі й забезпечує легкість та доступність сприйняття наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження.

Відповідність дисертації вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Загальний висновок. Враховуючи викладене, вважаємо, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Парфьонova Георгія Володимировича на тему «Документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями» відповідає спеціальності 081 «Право», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (в редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами від 31 травня 2019 р. № 759) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами) та рекомендується до захисту на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

У результаті відкритого голосування учасники засідання фахового семінару в кількості 14 осіб подали голоси «за». Ніхто із учасників фахового семінару не проголосував «проти» рекомендації дисертаційної роботи Парфьонова Г.В. до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Парфьонова Георгія Володимировича на тему «Документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями», представленій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Парфьонова Георгія Володимировича відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (в редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами від 31 травня 2019 р. № 759) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

3. Рекомендувати дисертацію Парфьонова Георгія Володимировича на тему «Документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

4. Запропонувати Вченій раді Національного університету «Одеська юридична академія» персональний склад разової спеціалізованої вченої ради з правом прийняття до розгляду та проведення публічного захисту дисертації Парфьонова Георгія Володимировича на тему «Документування юридичних фактів державними та приватними виконавцями», зокрема:

1. **Голова ради ВОЛКОВА Наталя Василівна** – д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Рецензенти:

2. **ГОЛУБЄВА Неллі Юріївна** – д.ю.н., професор, завідувачка кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

3. **БУТ Ілля Олександрович** – к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Офіційні опоненти:

4. **ФУРСА Світлана Ярославівна** – д.ю.н., професор, професор кафедри міжнародного та приватного права Київського університету права Національної академії наук України;

5. **ТАТУЛИЧ Ірина Юріївна** – к.ю.н., доцент, доцент кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук (докторів філософії в галузі «Право») за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 14; проти – немає; утримались – немає.

Головуюча на засіданні,
д.ю.н., професор,
завідувачка кафедри цивільного,
нотаріального та виконавчого процесу
Національного університету
«Одеська юридична академія»

Неллі ГОЛУБЄВА

Секретар на засіданні,
лаборантка кафедри цивільного,
нотаріального та виконавчого процесу
Національного університету
«Одеська юридична академія»

Олександра РАБОЧА